

Strmo pod nama tečejo sledi po smeri Lipkina do šotorov v vznožju bele glave. Vse je mirno in tiho, videti ni nikogar, tudi o Hiebelerjevi navezi ni ne sledu ne glasu. Ves čas prihajajo na vrh zakasneli člani posameznih skupin, med njimi tudi naša Nina in Ira, tako smo vsi do zadnjega dosegli vrh, kar je seveda uspeh tudi za Borisa in Kostjo. Zmerna hoja, ravno prava bremena in nobenega pretiravanja delajo čudeže. Ko bi mogel to vbiti mladim zaletavcem! Koliko več uspehov bi si lahko zapisali v svoje dokumente!

A kaj bi ti pisal o tem. V glavi se je motalo vse kaj drugega. Tu, na vrhu gore, ki je ravno za pet tisoč metrov višja od mojega Storžiča, sem se živo spominjal svojih prvih samostojnih korakov v gorah, mame, tebe, tete, Ravnikove družine, s katero sem prebil toliko dni v koči nad Vaškarjem, bratca Marjana, ki sem ga pred nevihto štoporamo nesel na Kališče, Katice, Mihca, Andreja, Tineta in še nešteto znanih obrazov. Želel sem si, da bi bili ob meni dragi prijatelji iz upravnega odbora in gorski reševalci. Mnogi so vse življenje hrepeneli po takemle trenutku, pa jim ni bil dan. Mislil sem na himalajce. So še doma, ali so že na poti proti Kangbačenu?

Ne spomnim se več, kako dolgo smo bili na vrhu, bilo nas je preveč, da bi človek gledal še na uro. Bo že, kar bo. Naj bodo ti trenutki neskončne svobode in lagodja čim daljši. Ne priganjaj, neusmiljeni povratek! Še bežen pogled na vse strani, še preblisk misli: »Sedaj in nikoli več.« Oči sesajo vase prizore, ki bodo za vselej zaprti ostali v kamrici srca: V puh zadelana telesa z vzdihom vstajajo, prijateljska roka pomaga zapeti kapuco, popraviti to in ono, ovesimo se z vrvmi in fotoaparati, potem se koraki spet obrnejo navzdol.

Do tabora je še daleč, na uspeh se v teh gorah pije šele v dolini...

Tebi pa, ata, hvala za vse, kar sta mi z mamó dala v življenju.

NEKAJ ZANIMIVOSTI O KRAŠKIH POJAVIH V OKOLICI IGLE V SAVINJSKI DOLINI

DUŠAN NOVAK

Na topografski karti v merilu 1 : 25 000, lista Ljubljana 2-b in 2-d sta nad Lučami označeni dve kraški jami. Oba objekta sta lahko dostopna tudi turistu, ki se zadržuje v tem območju, ali letoviščarju v Lučah, zato naj ju tu podrobneje opišem.

Ozemlje ob Savinji je v tem območju zgrajeno iz vulkanskih grohov in triadnega apnenca. Groh ali tuf gradi levo pobočje Lučnice in Savinje od Luč do Luške Bele. Na tufih, ki severno od Luč leže na srednjetriadnem temnem, ploščatem apnencu, leže tudi skrilavci spodnjega oddelka triade v območju Podvolovljeka. Na temnih apnencih leže v območju Igle svetlosivi grebenski apnenci, ki na vrhah vpadajo proti jugu. Že pri koti 550 m ob Savinji pa se izpod teh zopet pokaže temnejši plastovit apnenec, ki leži na skrilavcih v začetku Robanovega kota.

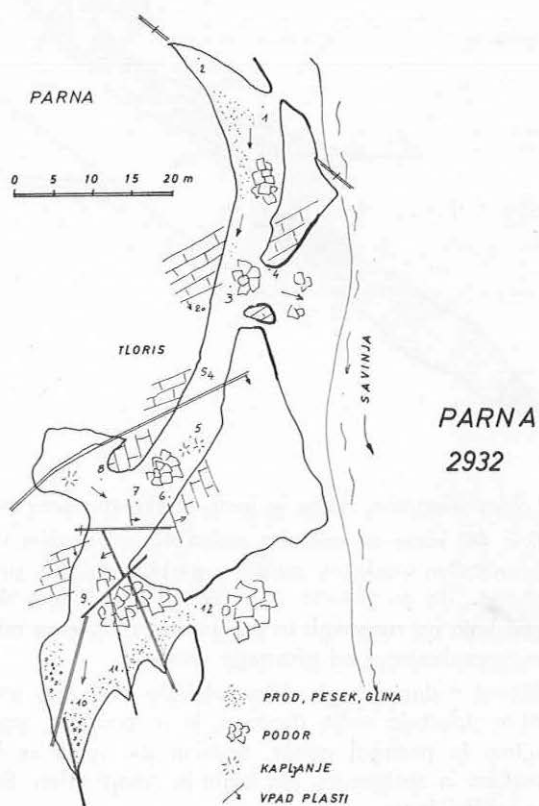
Obe jami, Erjavčeva jama in Trbiška zijalka, ležita ob stiku ploščatega apnenca in grebenskega apnenca.

O Erjavčevi jami (kat. št. 466) ali Rjavčevi luknji piše F. Kocbek v svoji knjigi Savinjske Alpe iz leta 1926, da se imenuje po Jakobu Rjavcu, ki je bil od 1660 do 1668 vikar v Lučah in je pred vhod v jamo dal napraviti tudi napis. Šele leta 1900 je Jurij Planinšek odkril notranje dele jame, prof. S. Brodar pa je napravil poizkusni izkop v sedimentih v vhodnem delu. Našli so tudi kosti jamskega medveda. Vhod v jamo je v nadmorski višini 710 m v podnožju skoraj navpične pečine. Tik pod jamo vidimo stik grebenskega apnenca s ploščastim in bituminoznim apnencem.

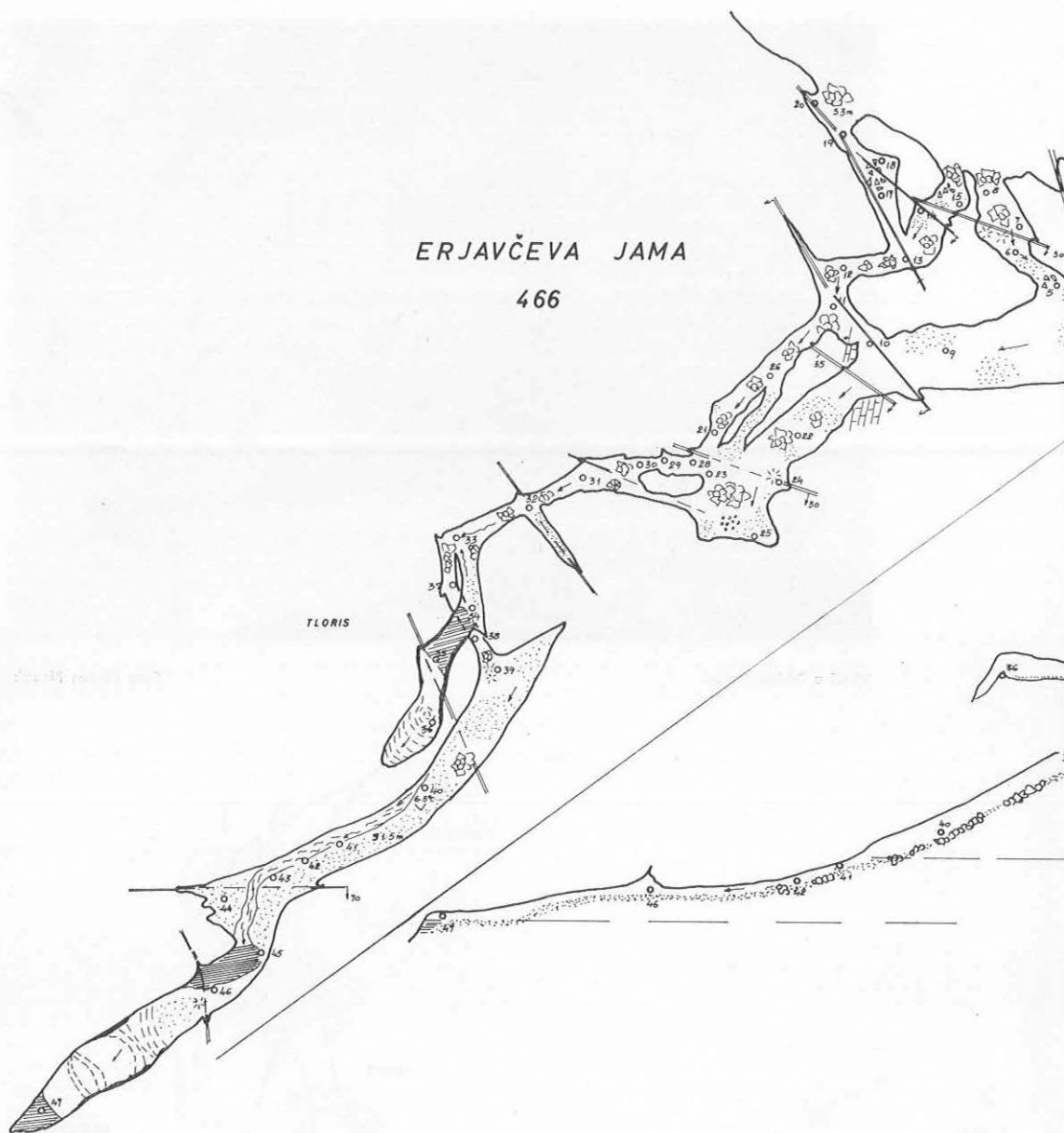
Vhod v Trbiško jamo

Foto Dušan Novak

ERJAVČEVA JAMA

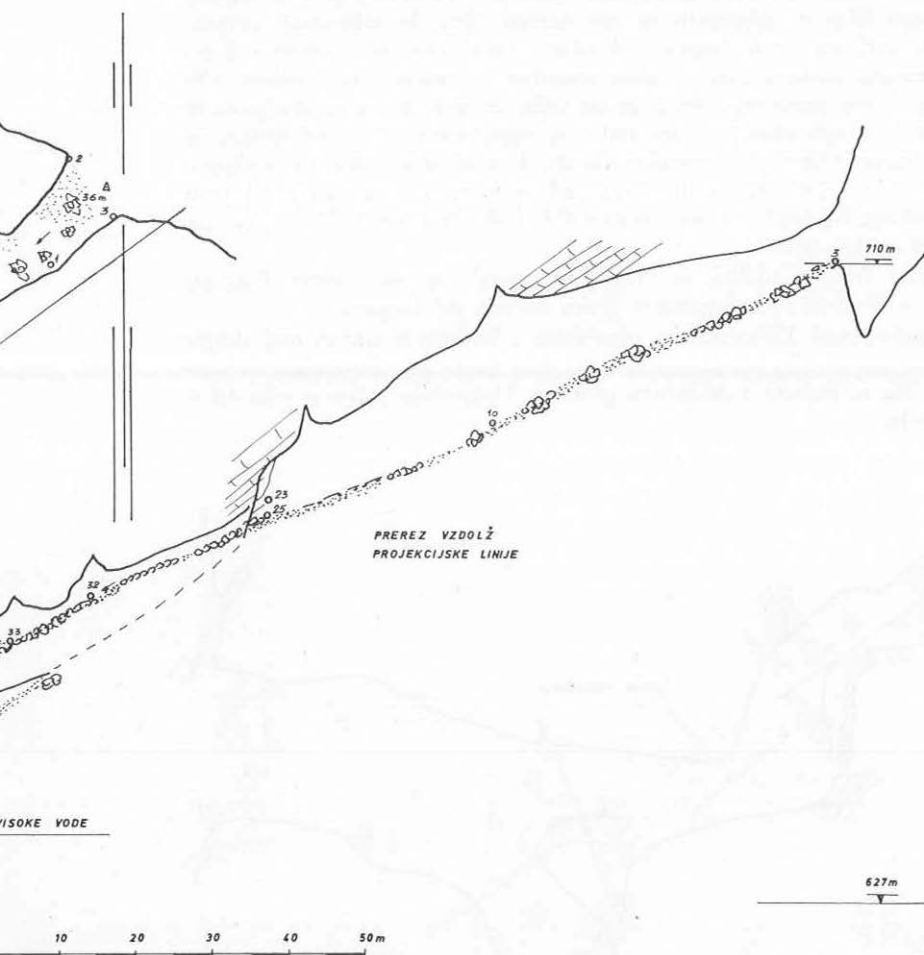
466

Lahko sklepamo, da se je jama oblikovala prav ob tem stiku.

Prvi del jame se prične z mogočnim obokanim vhodom in se kot 6 do 10 m širok in nad 3 m visok rov spušča v globino do dna prvega dela, ki je 32 m pod nivojem vhoda. Tla so pokrita z gruščem in podornim skalovjem. Vzporedno s tem delom potekajo po razpokah še ožji in nižji rovi, ki se odpirajo v stranskih odprtinah v steni severozahodnje od glavnega vhoda.

Skoraj z dna prvega dela potekajo ozki rovi strmo proti jugozahodu in v globini 61 m dosežejo večjo dvorano, ki je podobna zgornjemu delu jame. Povezavo med njima je pretrgal podor. Spodnji del jame se konča v skoraj vodoravnem rovu, nizkem in zasiganem. Na kraju je manjši sifon. Polni ga potoček, ki se pojavi nekje v sredini jame.

JAMARSKA SEKCIJA „PO ŽELEZNIČAR“
A. KRAJNC, D. NOVAK, 1967

Sifon je v globini 83 m pod vhodom. Po sledovih na stenah in po naplavljeni glini sodimo, da voda naraste še okoli 14 m višje in poplavi ves zadnji, več ali manj ravni del jame.

Zadnji del jame je zasigan in siga pokriva tudi grušč in glino po tleh. Mestoma lahko opazujemo na tleh ponvice, medtem ko večjih in značilnejših kapniških skupin v jami ni.

Hidrogeologi sodijo, da je voda v jami podzemeljska kraška voda, ki se ob višjem vodostaju preliva v Savinjo, sicer pa odtekanje v to smer preprečuje bariera neprepustnih bituminoznih apnenecov. Večji del ozemlja jugozahodneje od tod bi torej lahko pripadal porečju Kamniške Bistrice.

Jama je v celoti dolga 491 m.

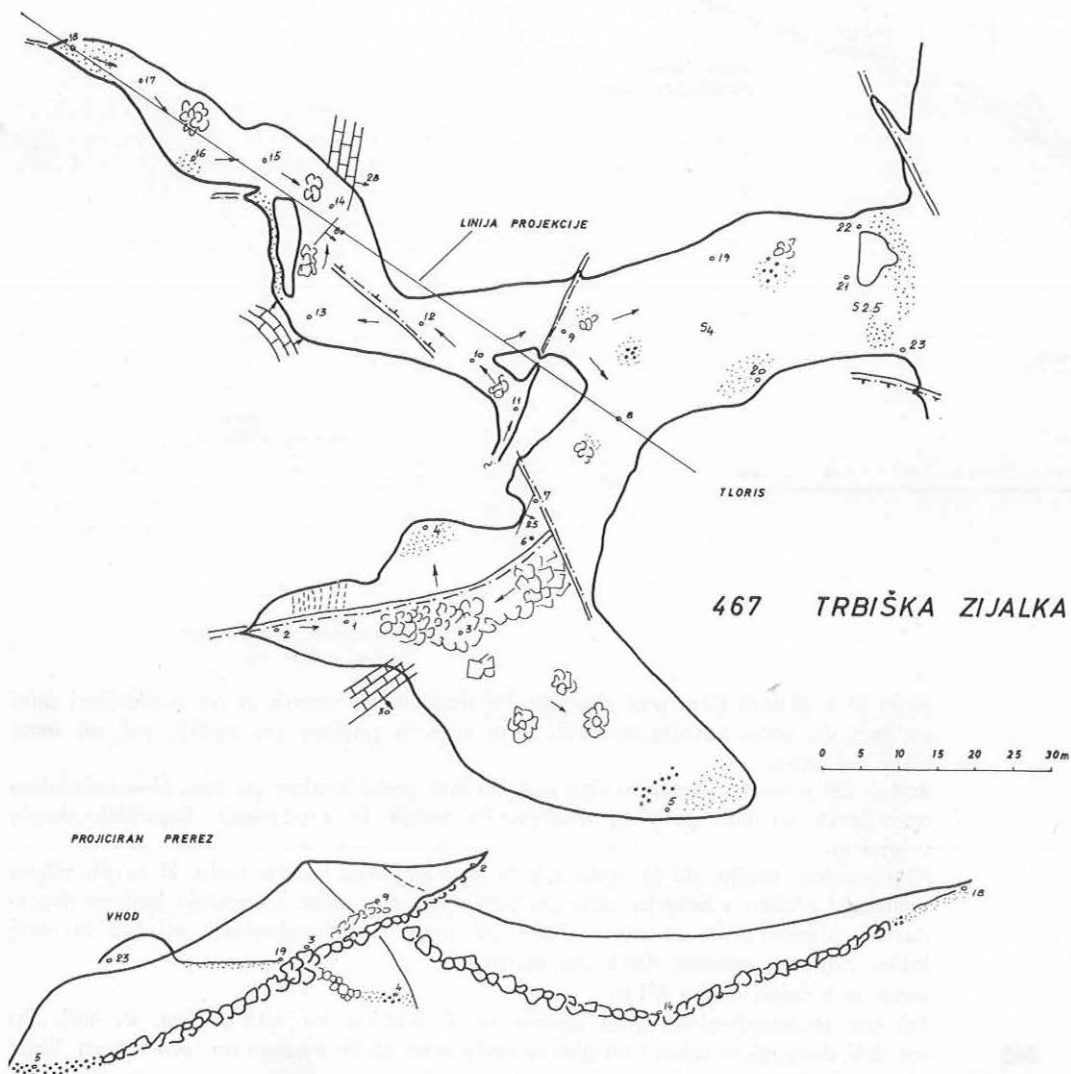
Pol ure severozahodneje nad Lučami je Trbiška zijalka (kat. št. 467). Do nje drži steza, ki se odcepi od glavne ceste pred prvim mostom na levo v breg. Vhod

v jamo je v nadmorski višini 610 m. Tudi tod nahajamo pod vhomom v jamo stik grebenskih, svetlih apnencev z bituminoznimi ploskovitimi apnenci.

Vhod v jamo je okoli 70 m nad gladino Savinje. Jama je v začetnem delu usmerjena proti zahodu. Okoli 50 m v notranjosti se rov razcepi. Rov, ki teče proti severozahodu, se kmalu zoži, na kraju dvigne in konča v višini 19 m nad vhomom. Proti jugozahodu pa poteka podorni rov v veliko dvorano in zavije proti zahodu. Ob straneh osrednjega hrbta podornega skalovja sta veliki kotanji, ki sta na dnu prekrite s peskom, kot da bi v njih kdaj pa kdaj stala ali tekla voda. V eni od kotanj je najgloblja točka jame, 12,8 m pod nivojem vhoda. Končni deli jame so zasigani. Jama je v celoti dolga okoli 300 m. F. Kobek omenja, da so tudi v tej jami izkopali kosti jamskega medveda. V jami menda žive tudi redki jamski hrošči, kar pa bi vedeli povedati strokovnjaki.

Tik ob Savinji, pod Trbiško zijalko, se odpira v plasteh apnenca jama Parna (kat. št. 2932), ki je okoli 50 m nad mostom preko Savinje pri Logarju.

Jama v skupni dolžini okoli 126 m poteka vzporedno s Savinjo. V stenah nad strugo je več odprtih, najnižja je bila ob obisku le 1,7 m nad vodo. Rov je obokan in prepokan s prelomi. Tla so pokrita s podornim gruščem. Najgloblja točka je bila 4,8 m pod gladino Savinje.

Po znamenjih sodeč voda v jami narašča v južnem delu in se skozi nižje odprtine preliva v Savinjo. V bližini jame je še nekaj bruhalnikov, kjer voda izvira ob poplavih in visokem vodostaju. Vse tri jame so razmeroma lahko dostopne. Če bi že izdelane steze še markirali ali v začetku namestili vsaj kačipote, bi bil obisk še lažji.

V tem območju pa to niso edine podzemeljske jame. Prav F. K o c b e k jih omenja še več, ki pa še vedno niso vse preiskane. Po podatkih o njihovih legah bodo jamarji v kratkem lahko izdelali podrobnejše načrte in jih preučili. Podzemlje pa skriva še toliko zanimivosti in znamenitosti, da bi to raziskovanje morali podpirati.

PRVIČ NA TRIGLAVU – IN KRIVA PRISEGA

NADA BRAJNIK-SARTORI

Pravijo, da mora vsak Slovenec vsaj enkrat v življenju na Triglav. Kaj pa midva čakava? – mi je dejal oče, ko sem kot novopečena uslužbenka delala načrte, kako bom preživela svoj prvi dopust. Prav nič mi ni bilo treba prigovarjati. »Pa še Janeza in njegov indian morava pridobiti, da bo lažje,« je dodal. – In osem dni pozneje je Janezov indian s prikolico že veselo pel po Soški dolini. Kaj za to, če se je vsako toliko hotel oddahnuti – Janez je nekaj pošaril okoli motorja, malo povezal z žico, malo pomazal, pa je šlo naprej. V Tolminu sta moja sopotnika žrebala, kdo bo izposloval dovoljenje za na vrh Triglava, ki je bil jugoslovanski; saj so nam dovoljenje v Gorici na kvesturi par dni prej gladko in kategorično odbili, kar smo pa itak pričakovali in nas ni hudo prizadelo. – Žreb je zadel Janeza in korajžno se je odpravil na komisariat, pa nama je res že po slabi urici čakanja pomahal s priporočilom za obmejno milico v Trenti, kjer naj bi dobili redne prepustnice. – No, nekaj smo že imeli v žepu in še bolj veselo je šlo proti Trenti. Nekaj pred vasjo pa je motor začel močnejše kihati in prhati. Pa si iz tega nismo delali preglavic. Saj je zaenkrat opravil svoje posianstvo in bo do povratka počival. Za povratek smo pa kar stavili: Janez, da se bomo srečno vrnili do doma z motorjem, midva pa, da ne, ker Janezovim žicam le nisva preveč zaupala.

Zrinili smo motor do prve hiše, potem pa peš do vasi in naravnost na postajo milice. Ni šlo prav gladko. Takrat so Italijani delali novo vojaško cesto na Dolič in turisti niso bili zaželeni. No, pa smo končno le sklenili nekak kompromis med našo željo, da nam dovolijo prenočiti na Kredarici, in med njihovo prepovedjo, in tako dobili prepustnice le za vrh, s strogim naročilom, da se še isti dan do noči – torej prihodnji večer – vrnemo in javimo na postaji milice. Pa še fotoaparati, če ga imamo, moramo pustiti pri njih. Tega smo, seveda, zatajili, vse sveto obljubili, vzeli prepustnice in jo mahnili do »Zlatoroga«, kjer smo prenočili.

Ko smo drugo jutro že ob sončnem vzhodu, ob jasnem nebu pešačili po dolini Zadnjice proti Komarju, smo pa takoj sklenili, da z obljubo ne bo nič. Da bi drveli samo na vrh in se vračali še isti dan? To pa res ne! Se bomo že kako izmazali, je odločil oče; saj nas več kot šest mesecev zapora ne more zadeti, če pogledamo tudi na Kredarico – vsi trije pa smo bili mnenja, da se kar splača tvegati.

Nad nami je bobnelo in pred vsako eksplozijo je izvidnik vrh stene trobil, da smo se umikali pod previse in počakali, da se je kamenje usulo preko naših glav. – Tik pod sedlom, ko je sonce že precej pripekalo, smo se izognili Doliču, kjer je mrgolelo delavcev, stražarjev in mul, in se obrnili v smer, kjer smo mislili, da teče državna meja, ker smo hoteli čimprej »preko«. Dolgo smo se skrivali in plazili sem ter tja, da ne bi naleteli na kakega stražarja. Končno smo pa le zaslišali govoric: slovensko. Bila sta dva planinca, ki sta nam povedala, da smo že čez mejo. Globoko, svobodno